

Губарик О.М.
*к.е.н., доцент кафедри обліку, оподаткування
та управління фінансово-економічною безпекою*
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
м. Дніпро

ВІДКРИТТЯ БАНКІВСЬКИХ РАХУНКІВ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ОПЕРАЦІЙ ЗА НИМИ

Грошові кошти важливі для будь-якого підприємства, належний їх облік та контроль за їх надходженням та витратами є обов'язковою роботою бухгалтерської служби.

Підприємства мають право відкривати рахунки в будь-якому банку, крім ситуацій, коли банк не має змоги прийняти на банківське обслуговування або якщо така відмова допускається законом чи банківськими правилами. Основним нормативним документом щодо використання банківських рахунків є Інструкція про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків - резидентів і нерезидентів, затверджена постановою Правління НБУ від 12.11.2003 р. № 492 [1] (оновлена редакція згідно постанови Правління НБУ від 01.04.2019 № 56, далі – Інструкція № 492). Підприємства мають право відкривати банківські рахунки в необмеженій кількості. Винятком є те, що тільки один поточний рахунок може відкриватися для формування статутного або пайового капіталу підприємства (п. 52 розділу IV Інструкції № 492). Основними видами рахунків для підприємств є (п. 3 розділу I Інструкції № 492): поточні та вкладні (депозитні) рахунки.

Поточний рахунок – це рахунок, який відкривається банком клієнту на договірній основі для зберігання грошей і здійснення розрахунково-касових операцій за допомогою платіжних інструментів відповідно до умов договору та вимог законодавства.

Вкладний (депозитний) рахунок – це рахунок, який відкривається банком клієнту на договірній основі для зберігання грошей, що передаються клієнтом в управління на встановлений строк або без зазначення такого строку під визначений процент (дохід) та підлягають поверненню клієнту відповідно до законодавства та умов договору.

В сучасній банківській практиці відкриття банківських рахунків спростилося після прийняття НБУ постанови 25.10.2017 р. № 106, яка скасувала обов'язок щодо використання суб'єктом господарювання печатки в документах (у тому числі розрахункових), дозволила укладати договори про відкриття банківського рахунку та банківського вкладу в електронній формі, наприклад, шляхом приєднання клієнта до публічної пропозиції (оферти) щодо укладання договору, яка розміщена у загальнодоступному для клієнта місці та на офіційному сайті банку в мережі Інтернет. Електронна форма договору має містити електронний цифровий підпис клієнта або його представника (п. 12 розділу I Інструкції № 492) [1].

Якщо підприємство ще не має в конкретному банку рахунку, то порядок його відкриття здійснюється в такий спосіб (п. 38 розділу III Інструкції № 492):

- представник підприємства повинен пред'явити паспорт та документ, який підтверджує його повноваження (наприклад, це може бути довіреність чи наказ),

- подати заяву про відкриття поточного рахунку (додаток 2 до Інструкції № 492) за підписом керівника підприємства або іншої уповноваженої особи;

- надати копію належним чином зареєстрованого установчого документа (наприклад статут, засновницький договір). Якщо документи юридичної особи оприлюднені на порталі електронних сервісів, то цього можна не робити.

- у разі використання модельного статуту – копію рішення про його застосування;

- перелік підписів осіб, які можуть розпоряджатися рахунком (лист НБУ від 06.05.2019 р. № 57-0007/24014, далі – Лист № 57). Форма – довільна, якщо не встановлена самостійно банком (лист НБУ від 07.02.2019 № 57-0007/7109).

У переліку документів сьогодні відсутня картка зі зразками підписів осіб, які мають право першого та другого підпису. Раніше така картка посвідчувалася нотаріально.

Отже, кількість осіб, які можуть розпоряджатися рахунком – не обмежена, але вони мають бути в переліку.

Днем відкриття поточного рахунку є дата, яка зазначена в заяві про відкриття цього рахунку в розділі “Відмітки банку”. Якщо клієнт уже має рахунок у банку, то для відкриття додаткових поточних рахунків надається тільки заява про відкриття рахунку та перелік підписів осіб, які можуть ним розпоряджатися. Банк зобов'язаний надіслати повідомлення до органу ДПС про відкриття рахунку у день такого відкриття (ст. 69 ПКУ) [2], на що ДПС має надіслати квитанцію-повідомлення про взяття рахунку на облік. Дане узгодження, як правило, відбувається протягом 30 хвилин, так як Інформаційний портал ДПС працює у цілодобовому режимі.

На сьогодні банки відкривають рахунки тільки відповідно до міжнародних вимог IBAN (= International Bank Account Number). Рахунок IBAN складається з 29 знаків, які значать наступне (зліва направо):

- 2 знаки – літерний код країни (Україна – UA);

- 2 цифри – контрольний код, який розраховується за спеціальним алгоритмом та слугує для унеможливлення помилок введення номерів;

- 6 цифр – код МФО банку (він був і раніше);

- 5 цифр (нулі) – доповнюють довжину рахунку до 29 знаків;

- 14 цифр – безпосередньо сам номер рахунку (так як і було раніше).

Починається з перших 4-х цифр з банківським планом рахунків.

Отже, з 13.01.2020 р. у платіжних дорученнях дозволяється використання тільки кодифікації рахунків IBAN.

Список використаних джерел

1. Інструкція про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків - резидентів і нерезидентів, затверджена постановою Правління НБУ від 12.11.2003 р. № 492. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03#Text>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2014 р. № 2755-VI. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.